

Sygn. Akt I C 579/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2014r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący SSO Anna Stańczyk

Protokolant Irmina Szawica

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2014r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa A. W., J. W., B. W., P. W.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółka Akcyjna w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki A. W., kwotę 30.000 zł.(trzydzieści tysięcy złotych) z ustawowy mi odsetkami od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku;

II. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda J. W., kwotę 30.000 zł.(trzydzieści tysięcy złotych) z ustawowy mi odsetkami od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku;

III. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki B. W. kwotę 15.000 zł.(piętnaście tysięcy złotych) z ustawowy mi odsetkami od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku;

IV. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda P. W., kwotę 15.000 zł.(piętnaście tysięcy złotych) z ustawowy mi odsetkami od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku;

V. oddala dalej idące powództwo;

VI. zasądza od strony pozwanej na rzecz powodów A. W. i J. W. kwoty po 3.917 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu;

VII. zasądza od strony pozwanej na rzecz powodów B. W. i P. W. kwoty po 3.167 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu.

VIII. nakazuje stronie pozwanej aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego we Wrocławiu kwotę 81,26zł. tytułem nie pokrytego wydatku w związku ze stawiennictwem świadka.

I C 579/13

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do tut. Sądu w dniu 23.04.2013r. powodowie A. W., J. W., B. W. oraz P. W. domagali się zasądzenia od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. łącznie 90 000 zł (A. W. i J. W. po 30 000 zł B. W. i P. W. po 15 000 zł) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wywołaną naruszeniem dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę od dnia 28.07.2012r. do dnia zapłaty. W zakres roszczenia wchodziło także żądanie zasądzenia na ich rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyjaśnili, że w dniu (...) doszło do wypadku komunikacyjnego, wskutek którego śmierć poniosła 21-letnia K. W., córka powodów A. i J. W. i siostra powodów B. W. i P. W.. Do wypadku doszło z wyłącznej winy J. K., kierującego samochodem ciężarowym o nr rej. (...), który został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Strzelinie z dnia 27.06.2000r. (sygn. akt II K 62/00). Posiadacz pojazdu sprawcy ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej. Ubezpieczyciel nie kwestionował swojej odpowiedzialności w zakresie wypadku komunikacyjnego z dnia (...) i wypłacił powodom - rodzicom zmarłej K. W. odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej w kwotach jedynie po 10 000 zł dla każdego z rodziców oraz zwrot kosztów pogrzebu. Pismem z dnia 21.06.2012r. pełnomocnik powodów skierował do pozwanej żądanie zapłaty zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. za naruszenie ich dóbr osobistych z powodu śmierci córki i siostry - K. W.. Pozwana jednak odmówiła zapłaty uznając takie roszczenie za pozbawione obowiązującej w dniu zdarzenia podstawy prawnej, podnosząc, że przepis art. 446 § 4 k.c., który przewiduje zadośćuczynienie dla najbliższych członków rodziny zmarłego, wszedł w życie dopiero z dniem 03.08.2008 r. Strona pozwana stwierdziła ponadto, że czyn sprawcy wypadku drogowego nie był skierowany bezpośrednio przeciw powodom, a polski system prawa cywilnego opiera się na zasadzie, iż zarówno odszkodowanie za szkodę, jak i zadośćuczynienie za krzywdę wyrządzone czynem niedozwolonym przysługuje wyłącznie osobom, przeciwko którym skierowany jest czyn sprawcy, tzn. osobom bezpośrednio poszkodowanym lub pokrzywdzonym. Pozwana wskazała również, że art. 34 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, nie wymienia szkód za naruszenie dóbr osobistych. Powodowie wskazali dalej, że w dniu wypadku w którym śmierć poniosła K. W., podstawowym aktem prawnym regulującym kompleksowo ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z ruchem pojazdu mechanicznego było rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 09.12.1992r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. Krąg podmiotów oraz rodzaj zdarzeń, za które ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność, wskazuje § 10 ust. 1 ww. rozporządzenia, natomiast § 13 tego rozporządzenia wprowadza ograniczenie odpowiedzialności, stanowiąc o wyjątkach od zasady wyrażonej przez te przepisy i jako wyjątek powinien być interpretowany ściśle. Zdaniem powodów stwierdzić należy w związku z tym, że ubezpieczyciel zgodnie z powołanymi przepisami rozporządzenia, odpowiada za wszelkie szkody wywołane przez ruch pojazdu, chyba że ustawodawca którąś z nich wyłączył. Powołane przepisy, pod względem zakresu odpowiedzialności i jej wyłączeń, pozostały także bez większych zmian także w nowszym rozporządzeniu, z dnia 24.03.2000 r., a także w obecnie obowiązującej ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych. Powodowie powołali się w dalszej kolejności na poglądy wyrażone w orzecznictwie wskazując, że ten sam czyn niedozwolony może wyrządzać krzywdę różnym osobom - źródłem krzywdy jest zatem czyn niedozwolony, którego następstwem jest śmierć. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, natomiast dla osób mu bliskich jest naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej ze szczególnie bliską osobą w relacjach rodzinnych. Również więc osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 448 k.c. może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego. Powołując treść art. 24 k.c. powodowie wskazali także, że uznanie więzi rodzinnych jako dobra osobistego ukształtowało się w orzecznictwie ostatnich lat i obecnie pogląd ten został już w judykaturze zaakceptowany, co odzwierciedla bogate orzecznictwo sądowe, również orzecznictwo Sądu Najwyższego. Podkreślali dalej, że śmierć najbliższego członka rodziny stanowi krzywdę, którą nie sposób wyrazić w żadnej wartości materialnej, jednakże zadośćuczynienie pieniężne powinno mieć na celu zapewnienie choć w pewnym zakresie satysfakcji moralnej. Zdaniem powodów, żądane przez nich kwoty nie są nadmierne w stosunku do doznanej krzywdy, jeśli mają stanowić rekompensatę za krzywdę związaną z utratą najbliższego członka rodziny. Zmarła tragicznie K. W. była bardzo dobrą córką, nigdy nie sprawiała żadnych problemów wychowawczych, chętnie pomagała zarówno rodzicom, jak i rodzeństwu. Była ukochaną córką A. i J. W. i ukochaną siostrą powodów B. W. i P. W.. W chwili tragicznego zdarzenia miała 21 lat. Powodowie do obecnej chwili nie pogodzili się ze śmiercią K. W. a po wypadku popadli w głęboką depresję. Opisali także, że stanowili przykłądną, kochającą się, szanującą i wspierającą się nawzajem rodzinę. Mieszkali razem i wspólnie prowadzili gospodarstwo domowe. Spędzali razem wszystkie święta i uroczystości rodzinne, łączyły ich bardzo silne relacje uczuciowe. Pomimo, że od śmierci K. W. upłynęło kilkanaście lat, nadal pamiętają o dacie jej urodzin, imienin, wspominają ją i rozmawiają o tym, jaka była i jak wyglądała. Nadal odczuwają ból, że nie ma jej wśród nich i żal, że nie uczestniczyła w ważnych

dla najbliższej rodziny wydarzeniach. Odwiedzają i dbają o grób zmarłej, zamawiają i uczestniczą w nabożeństwach w jej intencji. Każdego roku po kolacji wigilijnej idą razem na cmentarz, żeby zapalić znicze na jej grobie. W związku z utratą córki i siostry powodów dotyka przygnębienie i apatia, przeżywają także silne poczucie niesprawiedliwości losu krzywdy, co odbija się na funkcjonowaniu w życiu codziennym. Emocje te nie uległy zmniejszeniu mimo znacznego upływu czasu. Podkreślili dalej, że przepis art. 448 k.c. o zadośćuczynieniu nie wiąże wystąpienia krzywdy z rozstrojem zdrowia, nie są zatem konieczne zaświadczenia od lekarzy czy psychologów. Jak wiadomo, więzi uczuciowe, jakie łączą rodziców i dzieci są bardzo silne. Kiedy dziecko umiera, smutek rodziców wynika nie tylko z braku jego obecności, lecz także z utraty części ich własnej istoty, ponieważ wiążą z nim swoje nadzieje na przyszłość, różne marzenia i aspiracje. Cierpienie przeżywane w związku ze śmiercią dziecka jest znacznie silniejsze niż każdy inny rodzaj bólu. Ogromna krzywda związana z utratą na zawsze ukochanej córki, jest więc bezsporna. Również dla powodów P. W. i B. W. śmierć siostry była ogromnym szokiem i wstrząsem psychicznym. Ze zmarłą siostrą łączyły ich bardzo silne więzi uczuciowe. Wszyscy troje wychowali się razem, byli dla siebie towarzyszami zabaw w dzieciństwie, a później wsparciem w różnych sytuacjach życiowych. Mieli wspólnych kolegów i koleżanki, z którymi się spotykali. Czuli się za siebie odpowiedzialni i troszczyli o siebie nawzajem. Wspólnie chodzili na spacer, na dyskoteki, pomagali sobie nawzajem w nauce. Tracąc ukochaną siostrę zostali na zawsze psychicznie okaleczeni. Podsumowując powodowie wskazali, że biorąc pod uwagę trwałe i nieodwracalne naruszenie ich dóbr osobistych w postaci zerwania więzi rodzinnych, a także kwoty zasądzone z tego tytułu w innych sprawach, ich roszczenie jest w pełni uzasadnione. Uzasadniając roszczenie odsetkowe wyjaśnili, że domagają się odsetek od dnia 28.07.2012 r. ponieważ żądanie zapłaty zadośćuczynienia na rzecz powodów skierowane zostało do pozwanej przesyłką poleconą w dniu 22.06.2012 r. i uwzględniając czas niezbędny na doręczenie, pozwana otrzymała zgłoszenie najpóźniej w dniu 27.06.2012 r., a zatem winna była w terminie 30 dni od tej daty rozliczyć zaistniałą szkodę.

W odpowiedzi na pozew wniesionej w dniu 25.10.2013r. strona pozwana domagała się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazała, że przyjęła odpowiedzialność co do zasady za zdarzenie z dnia (...) i po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego wypłaciła na rzecz powodów A. i J. W. odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej w kwotach po 10.000 zł dla każdego z nich oraz dokonała zwrotu kosztów pogrzebu. Odmówiła jednocześnie zapłaty na rzecz powodów zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. za naruszenie ich dóbr osobistych z powodu śmierci K. W. ponieważ uznała te roszczenia za pozbawione podstawy prawnej obowiązującej na dzień powstania szkody. Podkreślała, że przepis art. 446 § 4 k.c., który przewiduje zadośćuczynienie dla najbliższych członków rodziny zmarłego wszedł w życie dopiero z dniem 03.08.2008 r. Jej zdaniem pod rządami art. 446 § 4 k.c. - ochrona prawna przysługuje w przypadku naruszenia odrębnego dobra, jakim jest bliska relacja pomiędzy zmarłym, a osobą mu najbliższą. Nie oznacza to jednak, że jeszcze przed wejściem w życie tego przepisu istnienie uprawnienia do ochrony opisywanego powyżej prawa było równie oczywiste. Zwróciła uwagę, że w doktrynie szeroko opowiadano się przeciwko możliwości zasądzenia osobom bliskim zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Argumentowała, że samo sformułowanie „dobro osobiste” oznacza, że jest to dobro, które ma być skupione w człowieku (np. jego prawo do życia, zdrowia i czci). Zatem uznanie więzi, które powstają pomiędzy ludźmi, za dobro osobiste człowieka, zwłaszcza w ujęciu generalnym, budzi zastrzeżenia już tylko z powodów leksykalnych. Dobro ma być bowiem osobiste, a zatem skupione w człowieku. Tym samym pojęcie to nie obejmuje sfery zewnętrznej, a zatem interakcji z innymi osobami. Wątpliwe jest również, w opinii pozwanej, obejmowanie tym terminem emocji i uczuć kierowanych ku innym osobom, nie zaś, jak w przypadku czci, ku samemu sobie. Zatem ochronie na podstawie art. 448 k.c. może podlegać - co najwyżej - prawo każdego człowieka do nawiązywania relacji z innymi osobami, ale nie konkretne - już istniejące - uczucie do indywidualnie oznaczonej osoby. W związku z powyższym strona pozwana uznała, że powodom na podstawie art. 448 k.c. przysługiwać mogłaby ochrona w przypadku naruszenia ich prawa do rodzicielstwa rozumianego, jako prawo do posiadania dzieci, ale nie ochrona relacji pomiędzy powodami a zmarłą - w tamtym czasie dorosłą (19 lat w chwili śmierci). Podkreślała także, że roszczenie o zadośćuczynienie przysługuje wyłącznie w sytuacjach objętych dyspozycją pozytywnego przepisu i decydujące znaczenie ma przy tym stan prawny obowiązujący w chwili powstania krzywdy. Tymczasem w dacie śmierci K. W., tj. w dniu (...) brak było unormowania, które przyznawało roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia za śmierć osoby

najbliższej, wobec czego nie można się go zasadnie domagać. Instytucja zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej została przywrócona na grunt polskiego prawa dopiero z dniem 03.08.2008r. w związku z wprowadzeniem do kodeksu cywilnego art. 446 § 4 k.c. Zgodnie w wyrażoną w art. 3 k.c. zasadą *lex retro non agit* naprawienie tego typu krzywdy jest zatem możliwe, jeżeli do zdarzenia, które ją spowodowało, doszło po tej dacie. Pogląd ten potwierdza również, zdaniem pozwanej, wola ustawodawcy, który wprowadził do kodeksu cywilnego przepis art. 446 § 4 k.c. widząc taką potrzebę. Gdyby bowiem zadośćuczynienie z tytułu śmierci osoby najbliższej należało się na zasadach ogólnych, to nowela byłaby zbędna. Zatem, wobec braku ochrony relacji rodzinnych ze strony art. 448 k.c., roszczenia w tym zakresie formułować należy na gruncie ogólnych reguł prawa zobowiązań. Brak w 1999 roku szczególnego przepisu umożliwiającego przyznanie zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią najbliższego członka rodziny - odpowiadającego swą formą chociażby art. 166 k.z. lub art. 446 § 4 k.c. - sprawia, że zasądzenie zadośćuczynienia z tego tytułu jest niedopuszczalne. W dalszej kolejności strona pozwana podkreślała, że krzywda, której naprawienia domagają się powodowie A. i J. W. poprzez zasądzenie na ich rzecz zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. została już naprawiona poprzez wypłatę odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej na podstawie art. 446 § 3 k.c. Na poparcie tego argumentu strona pozwana powołała się na szereg orzeczeń Sądu Najwyższego podkreślając, że pośrednio, aczkolwiek wyraźnie potwierdzono w nich fakt podwójnej funkcji odszkodowania z art. 446 § 3 k.c. (funkcja odszkodowania i zadośćuczynienia). Na zakończenie, strona pozwana, z ostrożności procesowej, wskazała, że wysokość roszczeń powodów z tytułu zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego została zawyżona. Stwierdziła, iż wysokość zadośćuczynienia z art. 448 k.c. nie może być ustalana na zasadzie całkowitej dowolności, lecz powinna opierać się na obiektywnych i sprawdzonych kryteriach. Praktyka sądów powszechnych wykształciła pewne zasady dotyczące określenia wysokości zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej, do których należą m.in. długotrwałość i stopień cierpienia po utracie osoby najbliższej, konsekwencje dla sfery psychicznej (łącznie ze skutkami, które wywierają dla aktywności życiowej pokrzywdzonego), wiek uprawnionego oraz wiek zmarłego, stopień pokrewieństwa, charakter relacji rodzinnych, intensywność kontaktów, przerwanie więzi rodzinnych, zakłócenie normalnego funkcjonowania rodziny, fakt wspólnego zamieszkania lub fakt usamodzielnienia się dziecka a także strach przed samotnością na starość i przeżywanie żałoby. Strona pozwana zgodziła się, że śmierć K. W. była dla powodów znacznym szokiem, jednakże szacując rozmiar ich krzywd należy wziąć pod uwagę wszystkie powołane przez nią kryteria. Zwróciła uwagę, że żałoba jest stanem emocjonalnym, w którym to osoby doświadczające śmierci bliskiego członka rodziny (w tym wypadku córki i siostry) przystosowują się do nowej sytuacji, jednak proces ten, będący zjawiskiem naturalnym, ma charakter okresowy i po pewnym czasie przemija. Dodała, że powodowie nie korzystali z pomocy psychiatrycznej lub terapii psychologicznej, co świadczy o tym, że przeżywali oni żałobę w sposób nie odbiegający od normy psychologicznej. Okoliczność ta pozwala przyjąć, że u powodów wystąpiła „przeciętna” w takich okolicznościach reakcja na stan żałoby, a z naturalnymi w tym przypadku emocjami powodowie poradzili sobie samodzielnie. Dodała, że nawet gdyby córka i siostra powodów żyła, to doszłoby do rozluźnienia relacji rodzinnych, co siłą rzeczy następuje w momencie, gdy poszczególni członkowie rodziny usamodzielniają się i zakładają własne rodziny. Nie można było także pominąć tego, że powodowie nie zostali sami ze swoimi problemami ponieważ są otoczeni rodziną, w której stanowią dla siebie wzajemne wsparcie i nie muszą obawiać się o swoją przyszłość. Strona pozwana zakwestionowała również żądanie powodów w zakresie terminu początkowego naliczania odsetek ustawowych od dnia 28.07.2012 r., które to powinny być zasądzone od dnia wyrokowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) w godzinach nocnych K. W. podróżowała jako pasażerka wraz ze znajomymi samochodem marki F. (...) drogą nr (...) w rejonie (...). W pewnym momencie jadący tą samą drogą samochodem ciężarowym marki S. - J. K. zaczął wykonywać manewr zawracania i nie ustąpił pierwszeństwa kierującemu samochodem marki F. (...) W. C.. Manewrem tym spowodował, że tuż przed wypadkiem zestaw samochodu ciężarowego i przyczepy zajmował całą szerokość jezdni a przyczepa stanowiła nieoświetloną przeszkodę na torze jazdy samochodu osobowego, co doprowadziło do zderzenia tego pojazdu z przyczepą, w następstwie czego kierujący samochodem i K. W., doznając wielonarządowych obrażeń ciała, ponieśli śmierć.

Posiadacza samochodu ciężarowego oraz stronę pozwaną łączyła umowa obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych potwierdzona polisą nr (...).

Dowód:

- wyrok Sądu Rejonowego w Strzelinie II Wydziału Karnego z dnia 27.06.2000r. sygn. II K 62/00 – k. 19-20,
- skrócony odpis skrócony aktu zgonu – k. 21,
- zeznania powódki B. W. – e protokół z dnia 04:00 – 11:30,
- akta szkody na płycie CD – k. 146,

Przed śmiercią K. W. zamieszkiwała w miejscowości W. z rodzicami A. i J. W. oraz z rodzeństwem P. W. i B. W.. Członkowie rodziny byli ze sobą bardzo zżyli. K. W. pracowała wtedy w jednym z pobliskich zakładów jako monter torebek damskich. Była bardzo lubiana i kochana przez wszystkich i udzielała im bardzo dużo wsparcia. Nigdy nie sprawiała rodzicom kłopotów wychowawczych. Rodzina wspólnie spędzała święta oraz celebrowała uroczystości rodzinne. Rodzina K. W. podziwiała ją za jej pracowitość i chęć udzielania pomocy. Zawsze można było na nią liczyć, chętnie wykonywała szereg ciężkich prac w gospodarstwie rolnym, które prowadzili jej rodzice. Była ona także powiernikiem rodzeństwa i pomagała im rozwiązywać pojawiające się problemy. Swój wolny czas spędzała w gronie rodzinnym.

Po jej śmierci powodowie przeżyli szok i do chwili obecnej nie pogodzili się z jej śmiercią. Pomimo upływu kilkunastu lat nadal pamiętają o dacie jej urodzin, imienin, wspominają ją i rozmawiają o tym, jaka była i jak wyglądała. Nadal odczuwają ból, że nie ma jej wśród nich i żal, że nie uczestniczyła w ważnych dla najbliższej rodziny wydarzeniach. Odwiedzają i dbają o grób zmarłej, zamawiają i uczestniczą w nabożeństwach w jej intencji. Każdego roku po kolacji wigilijnej idą razem na cmentarz, żeby zapalić znicze na jej grobie. Nieustannie przeżywają silne poczucie niesprawiedliwości losu krzywdy, co odbija się na funkcjonowaniu w życiu codziennym. Emocje te nie uległy zmniejszeniu mimo znacznego upływu czasu.

Dowód:

- skrócony odpis aktu urodzenia P. W. – k. 22,
- skrócony odpis aktu urodzenia B. W. – k. 23,
- skrócony odpis aktu małżeństwa – k. 24,
- zeznania powódki B. W. – e protokół z dnia 04:00 – 11:30,
- zeznania powoda P. W. – e protokół z dnia 11.03.2014r. 11:39 – 14:20,
- zeznania powoda J. W. – e protokół z dnia 11.03.2014r. 14:24 – 17:20,
- zeznania powódki A. W. – e protokół z dnia 11.03.2014r. 17:24 – 21:30,
- zeznania świadka E. M. – e protokół z dnia 20.11.2013r. 03:09 – 14:10,
- zeznania świadka K. G. – e protokół z dnia 20.11.2013r. 14:16 – 22:40,

W dniu 10.08.2000r. powodowie A. i J. W. zgłosili szkodę do strony pozwanej.

W piśmie z dnia 28.11.2000r. strona pozwana poinformowała A. i J. W. o przyznaniu jednorazowego odszkodowania z tytułu śmierci osoby bliskiej w łącznej kwocie 20 000 zł a także o zwrocie poniesionych kosztów zwianych z pogrzebem

w łącznej kwocie 9 587 zł. W dniu 07.12.2000r. strona pozwana dokonała także zwrotu poniesionych przez powodów kosztów zakupu odzieży dla zmarłej w wysokości 656,70 zł.

Dowód:

- pismo z dnia 28.11.2000r. – k. 25 – 26,
- zawiadomienie z dnia 07.12.2000r. – k. 27,
- akta szkody na płycie CD – k. 146,

W dniu 21.06.2012r. pełnomocnik powodów zwrócił się do strony pozwanej o wypłatę zadośćuczynienia w łącznej kwocie 90 000 zł (dla A. i J. wartownik po 30 000 zł., a dla rodzeństwa zmarłej P. i B. W. po 15 000 zł). W uzasadnieniu wskazała, że z powodu śmierci w wypadku z dnia (...) ich córki i siostry naruszone zostały ich dobra osobiste w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie. Podkreślała, że w członkowie rodziny obdarzali zmarłą uczuciem miłości i zawsze mogli liczyć na jej wsparcie. Jej nagła śmierć spowodowała w ich życiu ogromny ból, cierpienie i poczucie krzywdy.

W piśmie z dnia 09.07.2012r. strona pozwana poinformowała pełnomocnika powodów o przyjęciu zgłoszenia szkody. W piśmie z dnia 11.07.2012r. strona pozwana odmówiła zapłaty zadośćuczynienia, uznając je za pozbawione obowiązującej w dniu zdarzenia podstawy prawnej. Wyjaśniała, że przepis art. 446 § 4 k.c., który to stanowi podstawę wypłaty zadośćuczynienia dla najbliższych członków rodziny zmarłego, wszedł w życie dopiero z dniem 03.08.2008 r. zatem po zaistnieniu zdarzenia. Pozwana stwierdziła ponadto, że czyn sprawcy wypadku drogowego nie był skierowany bezpośrednio przeciw powodom, a polski system prawa cywilnego opiera się na zasadzie, iż zarówno odszkodowanie za szkodę, jak i zadośćuczynienie za krzywdę wyrządzone czynem niedozwolonym przysługuje wyłącznie osobom, przeciwko którym skierowany jest czyn sprawcy, tzn. osobom bezpośrednio poszkodowanym lub pokrzywdzonym. Pozwana wskazała również, że art. 34 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) nie wymienia szkód za naruszenie dóbr osobistych, stąd też roszczenie nie może zostać uwzględnione.

Dowód:

- pismo z dnia 21.06.2012r. – k. 28-31,
- pismo z dnia 09.07.2012r. – k. 32,
- pismo z dnia 10.07.2012r. – k. 33,
- pismo z dnia 11.07.2012r. – k. 34-35, 36-37,
- pismo z dnia 12.07.2012r. – k. 38,

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było uzasadnione w przeważającej części.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przedłożonych przez strony postępowania dokumentów a także na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach szkody pozwanego ubezpieczyciela, które stanowiły o przyczynach zajścia wypadku samochodowego, dalszej chronologii zdarzeń a także o przebiegu postępowania karnego jego rezultatu, o decyzjach podejmowanych przez ubezpieczyciela w toku postępowania likwidacyjnego oraz o wypłaceniu świadczenia w łącznej wysokości 30 243,70 zł. Istotne w ustaleniu stanu faktycznego były także zeznania świadków E. M. i K. G. oraz powodów, które Sąd uwzględnił w całości ponieważ były one spójne i logiczne a także wzajemnie się potwierdzały i uzupełniały.

Powodowie domagali się zasądzenia od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. łącznie 90 000 zł (A. W. i J. W. po 30 000 zł B. W. i P. W. po 15 000 zł) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wywołaną naruszeniem

dóbr osobistych w związku ze śmiercią w dniu (...) ich córki i siostry wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę od dnia 28.07.2012r. do dnia zapłaty.

Pozwany ubezpieczyciel, wskazywał na konieczność oddalenia powództwa w całości z uwagi na fakt, że do zdarzenia doszło przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c., w związku z czym powodowie nie mają prawnych podstaw do domagania zasądzenia zadośćuczynienia. Dodała też, że wypłaciła już wcześniej powódce stosowne świadczenie, a kwota dochodzona przez powodów jest znacznie zawyżona. Strona pozwana zakwestionowała także wskazaną przez powodów datę początkową naliczania odsetek ustawowych.

Stan faktyczny sprawy był w zasadzie bezsporny. Strony nie kwestionowały przebiegu zdarzenia z dnia (...), w wyniku którego K. W. poniosła śmierć na miejscu, ani też odpowiedzialności strony pozwanej za skutki wypadku. Rozstrzygnięcie sprawy wymagało dokonania oceny podstaw prawnych dochodzenia przez powodów roszczenia a także wysokości zadośćuczynienia.

Powodowie wskazali w pozwie, że podstawą materialnoprawną ich roszczenia w zakresie zadośćuczynienia jest przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Część doktryny w istocie, jak wskazywała strona pozwana, stoi na stanowisku, że przed nowelizacją art. 446 k.c. zasądzenie zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej nie było możliwe z uwagi na brak podstawy prawnej. Pogląd ten jednak w judykaturze nie przyjął się i w aktualnym orzecznictwie przyjęto koncepcję, którą podziela także Sąd rozpoznający przedmiotową sprawę, że więź emocjonalna łącząca osoby bliskie jest dobrem osobistym, a więc na skutek śmierci osoby bliskiej uszczerbek może polegać nie tylko na osłabieniu aktywności życiowej i motywacji do przezwycięzania trudności, lecz jest także następstwem naruszenia tej relacji między osobą zmarłą a jej najbliższymi (tak SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 25.05.2011 r., II CSK 537/11). Podobne stanowisko wyrażone zostało w wyroku z dnia 11.05.2011 r., II CSK 621/10, w którym stwierdzono, że rodzicom wskutek śmierci dziecka przysługuje na podstawie art. 448 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła w wyniku deliktu przed dniem 03.08.2008 r. Przyjęto przy tym, że ochronie z art. 23 k.c. podlegają pewne wartości niematerialne łączące się ściśle z jednostką ludzką. Więż między rodzicem a dzieckiem jest własnym prawem najbliższych, wartością niematerialną "własną" rodziców, a zatem jak i inne dobra osobiste podlega ochronie prawa cywilnego jako normy wynikającej z art. 448 k.c. Sąd Okręgowy podzielił argumentację zawartą w powołanych wyżej orzeczeniach.

Zdaniem Sądu, w przedmiotowej sprawie zostało wykazane naruszenie dobra osobistego powodów. Śmierć K. W. w wypadku drogowym w dniu (...) zburzyła w bardzo dużym stopniu życie rodziny. Powodowie A. i J. W. byli bardzo przygnębieni, nie potrafili i nie potrafią nadal pogodzić się z jej stratą. Po przesłuchaniu powodów Sąd nie miał wątpliwości, że członkowie rodziny W. byli i są ze sobą bardzo zżyci. Przed śmiercią K. W. mieszkając z nimi, udzielała im bardzo dużo wsparcia i pomocy i darzyła ich głębokim dużym zaufaniem. Zawsze spędzali ze sobą święta i celebrowali uroczystości rodzinne. Zmarła K. W. nigdy nie sprawiała żadnych problemów wychowawczych. Rodzice żywili nadzieję, że będzie ona dla nich wsparciem na starość. W chwili obecnej powodowie, mimo znacznego upływu czasu, nadal odczuwają smutek i apatię. Pamiętają o dacie jej urodzin, imienin, wspominają ją i rozmawiają o tym, jaka była i jak wyglądała. Emocje związane z jej tragiczną śmiercią budzą żal i smutek. Relacjonują o pustce jaką odczuwają w związku z jej nieobecnością w ważnych dla nich uroczystościach i wydarzeniach. Często odwiedzają i dbają o grób zmarłej, zamawiają i uczestniczą w nabożeństwach w jej intencji. Każdego roku po kolacji wigilijnej idą razem na cmentarz, żeby zapalić znicze na jej grobie. Rodzeństwo zmarłej również głęboko przeżywa jej śmierć. W chwili jej śmierci byli ze sobą bardzo związani, znali swoje plany i marzenia. Nadal żywo i emocjonalnie reagują na wspomnienie o zmarłej o tym jaka była i jak wygląda życie bez niej.

Wskazać należy dalej, że na podstawie art. 448 k.c. kompensowana jest krzywda, a więc szkoda niemajątkowa wywołana naruszeniem dobra osobistego, polegająca na fizycznych dolegliwościach i psychicznych cierpieniach. Ustalenie krzywdy w oparciu o rodzaj naruszonego dobra, natężanie i czas trwania tej krzywdy oraz trwałość skutków ma podstawowe i zasadnicze znaczenia przy ustalaniu wysokości sumy odpowiedniej, która miałaby stanowić za doznaną krzywdę rekompensatę pieniężną. W związku z powyższym Sąd uznał, mając na względzie rozmiar doznaney przez powodów krzywdy i zakresu ich cierpień, że kwoty zadośćuczynienia dochodzone przez nich w niniejszym

postępowaniu są adekwatne do krzywdy, jaką ponieśli w związku ze śmiercią ich siostry i córki. Zdaniem Sądu, zadośćuczynienie w wysokości po 30 000 zł dla A. i J. W. oraz po 15 000 zł dla P. W. i B. W., spełni kompensacyjny charakter tego świadczenia. Kwoty te nie są także nadmiernie wygórowane i odpowiadają poczuciu sprawiedliwości. Sąd jest świadomy tego, że żadna kwota pieniężna nie jest w stanie zrównoważyć straty dziecka czy też siostry, jednak w jakiś sposób może pomóc w złagodzeniu żalu i poczucia pustki.

Sąd podkreśla jeszcze, że orzecznictwie wielokrotnie wyrażano pogląd, iż dodany w nowelizacji z dnia 03.08.2008r. art. 446 § 4 w relacji do art. 448 k.c. poszerzył tylko możliwość uzyskania zadośćuczynienia, co ma także znaczenie dla rozmiarów przyznawanego zadośćuczynienia. Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. nie powinno być natomiast rozumiane w ten sposób, że w dotychczasowym stanie prawnym art. 448 k.c. nie mógł stanowić podstawy przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. Takie stwierdzenie oznaczałoby, że chwila, w której zaszło zdarzenie będące źródłem szkody, decydująca - zgodnie z wyborem ustawodawcy - o możliwości zastosowania art. 446 § 4 k.c., rozstrzygałaby definitywnie o istnieniu lub braku istnienia uprawnienia do uzyskania zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby bliskiej, bez względu na rodzaj tej krzywdy. Prowadziłoby to do radykalnego zróżnicowania sytuacji osób, które doznały krzywdy o podobnym charakterze, nawet w krótkich odstępach czasu, co jest trudne do zaakceptowania. Mając powyższe na uwadze Sąd całkowicie zakwestionował argumentację pozwanego ubezpieczyciela i zasądził na rzecz powodów zadośćuczynienie.

Z tych też względów w zakresie wysokości zadośćuczynienia orzeczono jak w pkt. I – IV sentencji wyroku. Datę początkową liczenia odsetek od zasądzonych kwot Sąd ustalił od dnia uprawomocnienia się wyroku zgadzając się z argumentacją strony pozwanej, iż art. 455 k.c. może być stosowany do określenia odsetek jedynie w sytuacji bezsporności kwoty głównej. Kwota zadośćuczynienia stanowiła natomiast przedmiot sporu aż do wydania orzeczenia stąd też zasądzenie jej od daty wcześniejszej niż data uprawomocnienia wyroku byłoby nieuzasadnione. Podobne stanowisko wyraził także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 07.07.2011r., sygn. II CSK 635/11. W związku z powyższym Sąd oddalił powództwo w zakresie wskazanej przez powodów daty początkowej liczenia odsetek od dnia 28.07.2012r., co znalazło swoje odzwierciedlenie w pkt V sentencji wyroku.

W pkt VI – VII wyroku Sąd, na podstawie art. 100 k.p.c. zasądził od strony pozwanej na rzecz powodów A. i J. W. kwotę 3917 zł a na rzecz P. W. i B. W. kwotę 3167 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W pkt. VIII wyroku Sąd, na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał stronie pozwanej uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa kwotę 81,26 zł z tytułu niepokrytego wydatku w związku ze stawiennictwem świadka.